

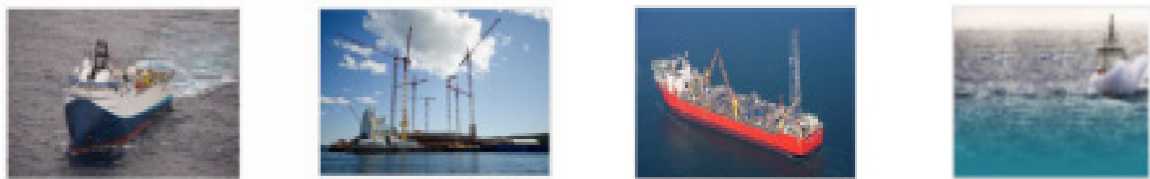
Hunamut Uqhuluutiliqinikkutautit Hunanguutivakpat?

- Alruyalinikkut/Pauwatuutiliqitjut
- Uunnakhiit
- Igayaami uqhuqluk
- Gaasiliq akhaluutinut, sikiituunut, haantanut, qainnanut, hunamulluunniit
- Puplaktuqtunut tingmitinut uqhuq
- Quhukkut avuugaliqinikkut Havakvik
- Hanayakhakut ilakhat ingilrutillu
- Minguutit halummaqtirutinut ilaurutit
- Ilaurutinut niqinut
- Aannuraat (qiplariktut, huviungittuq hunalluunniit)
- Hilamiutit (kamngit, haalriyautit)
- Havautiliurutiliqinikkut
- Pinniqhautiliqinikkut (Vaasiliin, nanuutit timimullu uqhuqtirutit, hunalluunniit)
- Amihunullu aallanut

Hinaanit urhuqyuaq unalu kaasiliingalu aturninga

- Tamainni pipluni ukuat urhuqyuaq unalu kaasiliingalu aturninga, avatinga, qanurittaakhaanik qayangnaiqningalu hivullitigiyakhat.
- Hinaanit hulilukaarutingit, qinirhialiqqatalu qaraqtautimik naunaiyainiq, talvanga ikuutaqliqutik, talvangattauq naunaiqninga ikuutaqtumik.
- Qinirhiatillugit havauhikhanganut nakuukpat, havakingit naunaiyaiyuyullu ihumagigumik nakuutqiaq humi piliuriami maniliurninnganut, talvanga piliurninnga piliqqat.
- Piliurninnganik piliqqat, tamna urhuqyuaqhaq anitauyuuq nunamit agyaqtauyuuq nuuvvaavikhamut.
- Ihuarhaitilluni, iliuraininngit unguvaqtauyut, havakvingillu ikhinnaqtakhait qinirhiatinnaginnut pilugu akhuraaluk.
- Tamna urhuqyualiqiniqmut havakvinga munarhimmaaqtakhaat qinirhiavingit, havaguirumiklu.

Qanuriliurninnga ukunanik urhuqyuaq unalu kaasiliingalu nayugangit

Qinirhiayut → **Pivallianinnga** → **Piliurninnganik** → **Ihuarhainiq**

Qaraqtaut	Havakvinga	Ihuarhaininnga Maniliurninnga	Iniqtirninnga havauhikhaq
Qinirhiayamiknik Ikuutaqtut	Piliurninnga/Igluqpiliurninnga	Agyaqtauyuuq Niuvvaavimut	Piiaqtauniq Iliuraqtamiknik
Naunaiyaininnganut Ikuutaqtut	Ikuutarvinga		

← **Avatilirinikkut, Aanniaqtailiqinikkut, Aanniqtailiqinikkut** →

Ihumaliurhimayuq Avatinganik Naunaiyainiq (SEA)

Urhuqyuaq unalu kaasiliingalu hulilukaarutingit qarrittaaqtuq amihumik maniliurninnganik nunavunmut ikayuqlugulu Nunavummiut, kihimi ilanganik qayangnarutingit ittuqlu talvani. Piqaqtuq akhuurutauyunik qanuriliurninnga havaliraangamik Ukiuqtaqtumi Hinaanit Urhuqyuaq unalu Kaasiliingalu hulilukaarniq, unalluuaq kihimi unghahkininnga alappaaqpallaaqtuqlu nunagiyanga, qayangnamingalu urhuqyuaq kuvikpat nakuungirninqtaa avatinganik.

Tamna SEA ikayurniaqtuq naunaiyariami titiraqlunilu piniaruknaqhiyuq ihumaalutigiyayut piyut uumunnga urhuqyuaq unalu kaasiliingalu piliurninnga talvani tuniqhaininngit angmaqtinnagu laisikhaq ukununnga urhuqyualiqiniqmut havakviuyut.

Nunavut Avatilirinimut Katimayit tikkuvaqtauyuuq ukunanit Inuuliriitkunnit havaaqtaukhaq hivuliqtulugu una akhuurutauyuuq naunaiyainiq titiraqlunilu taiguagakhamik.

NIRB-kut taiguagakhanga naunaipkarniaqtaa INAC ministaup qanuqtut ihumaliuqtanganik piyuuq uumunnga urhuqyuaq unalu kaasiliingalu nutqautinga uumani Kaanatap Ukiuqtaqtumi imangat ihivriuuqtauyukhaq 2021-mi.

Nunavut Kavamanga atauhiyuuq ilitariyayunit havaqatigiingit naunaiyaqtilugit, ukuallu NTI-kut, QIA-kut INAC-kullu.

Piyuuq qanuqtut ihumagiyarnit, Nunavut Kavamanga tuniniaqtuq Nunavummiut naunaitkutamik ikayuriamikni inuit tamaita nakuutqiamik kangirhigiami havakvinganik, pilaqutinginniklu ikayuutauntinganiklu piliuriami Nunavuutim urhuqyualiqiniqmut piniaruknaqhiyuq.

Ilalirit, ilaayumik, qanuqtut ihumagiyarniklu uqaqlugu!

Naunaiyuumirumaguvit

Nunavuutim Ihumaliurhimayut Avatinganut Naunaiyainiq havaanga:
info@nirb.ca

Pilaqutingit ukunanik urhuqyualiqiniqmut hulilukaarut tariup uumayunik:
www.dfo-mpo.gc.ca

Ikikliyuumiutikhat atuqtauyut ukunanit urhuqyualiqiniqmut havakvinga maniliurniqmullu iqalukhiurniq Atlantic-mi:
www.oneocean.ca

Urhuqyuaq unalu kaasiliingalu havakvinga:
www.capp.ca

Aulapkaininnga maliktakhat laisikhangillu:
www.neb.ca

Qanuqtut aadlat nunat munarivagait urhuqyuaq unalu kaasiliingalu hinaani maniliurninnganut:

Newfoundland uumanilu Labrador:
www.C-NLOPB

Nova-Scotia-mi:
www.C-NSOPB

Kalaakliit:
www.govmin.gl/

Naunaiyuumirumaguvit uqaqatigigumakni kinalikhaq, qaritauyakkut titiraqlugu hivayarluguluuniit:

Annie Cyr-Parent
Pivalliyuliyiqiikkut Ingilrayuliyiqitkullu
ACyr-Parent@GOV.NU.CA
 (867)975-7800

1-888-975-5999
www.gov.nu.ca/edt

Urhuqyualiqiniqmut Maniliurninnganut Nunavunmi

Unipkaanga Nunavut Urhuqyuaq Kaasiliingalu Piliurninnganik

- Bent Horn urhuqyuaq nayugaa, Cameron Island-ngani, urhuqyualiqiliqtuq 1986mi piliuliqtaaqtuqlu 1000 qattaryuknik atauhiqmi ubluni. Bent Horn itqumarutauyuq pihimayuuq aadlamik 3 milliannik qattaryuknik avatqumayuquuniit.

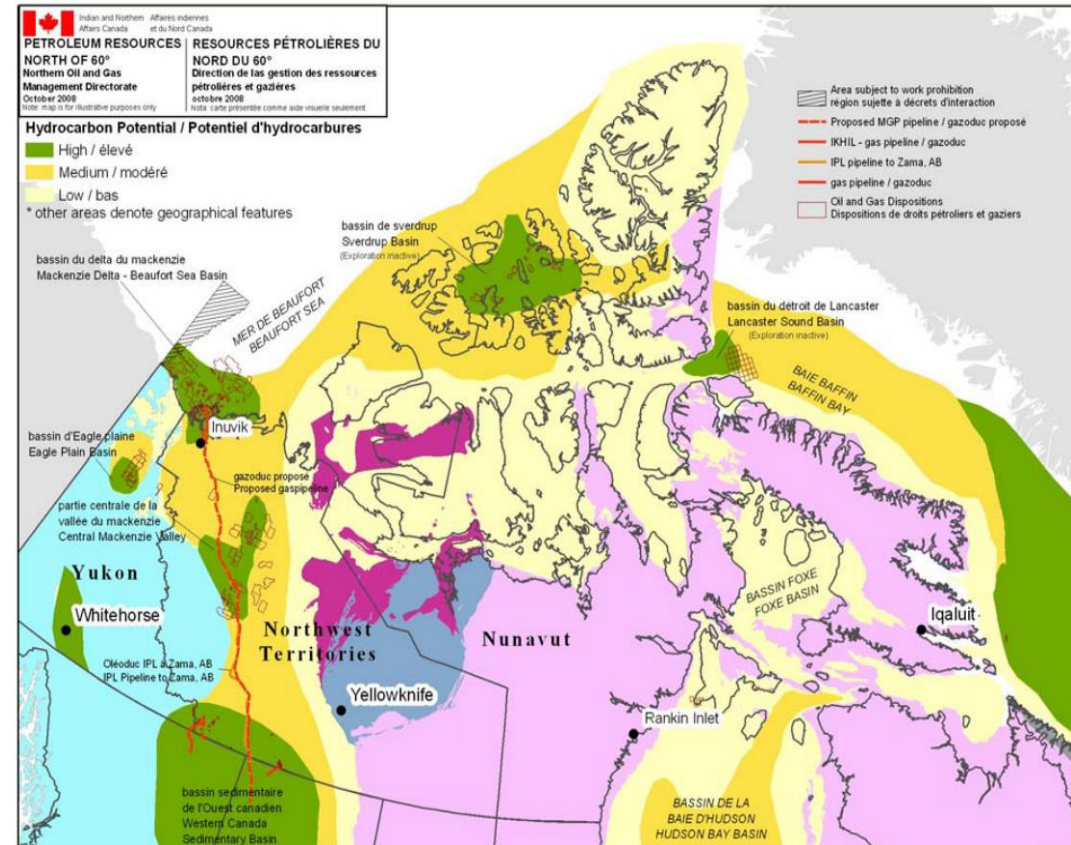

Piksat hamna qaangani: Bent Horn Urhuqyuaq Piliurninnganik Well Cameron Island-mi, unalu M/V Arctic. Uumanna pihimayuuq tamainni Ukiuqtaqtumi Urhuqyuaq Havakvinga. Ukiumi naunaitkutingit.

- Pingahunik milliannik qattaryuknik agyaqtauyuuq hikuirutinga umiaq M/V Arctic uumunnga piliurninnganik nungupluni 1996mi.
- Aadlangurninngit uumani urhuqyualiqiniqmut niuvvaavinga umiktitauyuuq Bent Horn urhuqyuaq nayuganga 1996mi.

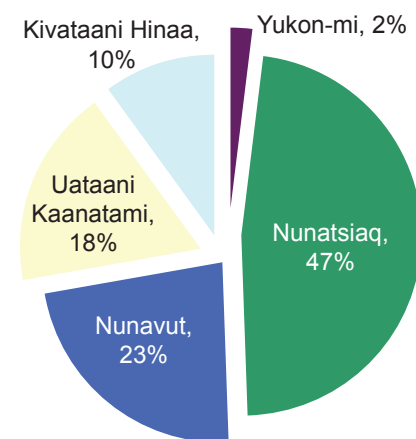
Nunavut Uqhuqluutiliqinikkut Pihaaqapallakniq Tuharnaqnaqtullu hunaliqaat

- Iqurniarutit nanihimaitat nanihimayallu tahapkuninnga qaningani 18min 267mut billion qattaquyuit uqhuqluit talvalu 180min 1228mut trillion kikariniqaqtukikut aktilaarutikkutququtit atauhiq fiitkut gasiliimut.
- Nunavut iliqtuq angiyumik qinirhialluangittumik.
- Urhuqyualiqiniqmut qinirhiani pilihaaliqtuq 1962mit piliqhuni nunavunmi kingulliqaanganut qinirhiani qattaryuaganik ikuutaqtayuuq 1986mi.

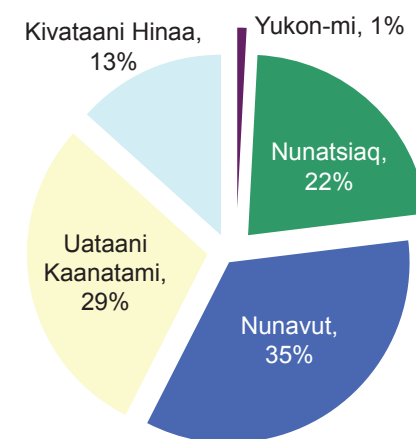

Una nunauyaq naunaiqtaa aatlatqiingit Kaanatap Ukiuqtaqtungani ukuallu urhuqyualiqiniqmut piniaruknaqhiyuq. Nayuganga kalangit naunaiqtaa aadlatqiinik piniaruknaqhiyuq for urhuqyualiqiniqmut maniliurninnganut, hungayaaqiaqtuq naunaipkaqtaa quullitqamik, quryiqtaquyamik qitqani, quryiqtaavyaklu mikiuuq piniaruknaqhiyuq. Uumanna pihimayuuq: Inuuliriyyitkut.

Urhuqyuaq Piniaruknaqhiyuq atauhiqmut Kaanatami itnunut

Gaaskut Itjuhiqaqtaarnia Kanatami Avikturniinni

Aryiqtaq nayugaa naunaiqtaa Nunavuutim urhuqyualiqiniqmut piniaruknaqhiyuq qanuriliurutauyuuq tamainni Kaanatamit (Meyerhoff, 1982) (Srivastava et al, 1982) (Okulutch, 1988) (Trettin, 1989) unalu (Harrison et al, 2006).

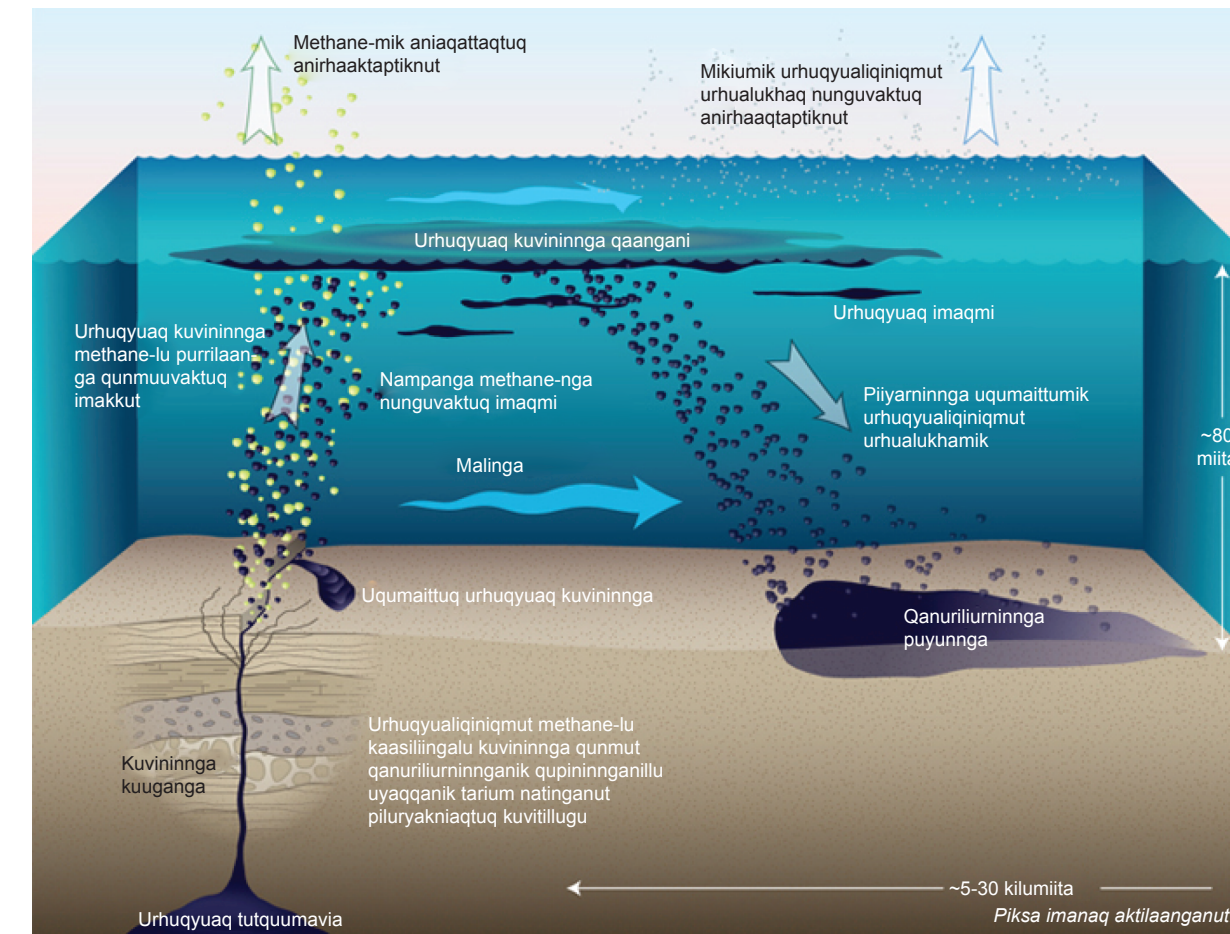
Hulidjutiyumik Urhuqyualiqiniqmut Qikiqtaaluk Kangirhungani/Davis Strait-milu

- Urhuqyuaq kuviyuq ittuq qaffini tamainni Nunavunmi imanganit naunaittuq kuviyuq ittuq Scott Inlet-mi.
- Urhuqyuaq kuvininnga naunaiqtaa piqaqtuq ittumik urhuqyualiqiniqmut nayugangani.
- Hivulliqpaami naunaiyainiq ilitariyut angiyunik kuviniq Scott Inlet-mi (haniani Kanagiqturaapikmi) ittuq 250 square kilamiitamik aktikkulaanganik.
- Avatinganik Naunaiyainiq Kaanatami naunaiyaqtut kuvininnganik talvani.
- Nunavut Kavamanga naunaiyarniaqtaat kuvininngit urhuqyuaq takunnaqtuq saatalaitkut piksanganit.
- Amihumik ihivriyuqtakhauyuuq uumani urhuqyualiqiniqmut Davis Strait/Qikiqtaaluk Kangirhungani, tamainnilu nakuutqamik kangirhigiami tamna urhuqyuaq unalu kaasiliingalu ittuq.

Urhuqyuaqmik piqaqtuq uyarak uktuutigiyaayuuq ataanit rock Scott Inlet, Nunavut. Uumanna pihimayuuq: P.N. Noir et al., 2011, Urhuqyuaq kuvininnga Qikiqtaaluk qaanganit, Nunavut, Kaanatami: Nunanga unalu Naunaiyaininnga nunanganik Scott Inlet-mi Kuvininnga, piksanik takupkainiq.

Qanuqtut urhuqyuaq kuviyuq havakpa?

Source: www.whoi.edu